

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการและไม่เป็นข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน

สมมติฐานของการวิจัย

การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู มีระดับปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 จำนวน 855 คน ประกอบด้วย

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู
จำนวน 171 คน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครู
จำนวน 684 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน แล้วกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มตามเขตแบ่งเป็นชั้น ได้จำนวน 265 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40) ประกอบด้วย

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครู
จำนวน 53 คน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพไม่เป็นข้าราชการครู
จำนวน 212 คน

สรุปผลการดำเนินงาน

จากการวิจัยความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย สรุปได้ว่า

การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (เดิม) โดยรวมปรากฏว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทโดยเน้นความสำคัญของงานจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

และท้องถิ่น การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การกำหนด นโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำสารหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น การเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา การปฏิบัติกรอื่นที่ได้รับมอบ หมายจากหน่วยงานต้นสังกัด การให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน การแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตาม ระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร การพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถ พิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ตามลำดับ

สำหรับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการฯ ที่เป็นข้าราชการครู ปรากฏว่าทุกด้านอยู่ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงความสำคัญของบทบาทหน้าที่จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การเสริม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น การ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถาน ศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริม สร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของ ชาติ การปฏิบัติกรอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด การเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถาน ศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มี คุณภาพ และได้มาตรฐาน การให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อน เสนอต่อสาธารณชน การแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร การพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ตาม ลำดับ

ส่วนการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการฯ ที่ไม่เป็นข้าราชการครู ปรากฏว่าทุกด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ทั้งนี้เรียงความสำคัญที่คณะกรรมการฯ ได้ดำเนินงานจากมากไปหาน้อย สูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ การกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา การเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน การแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร การปฏิบัติการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (เดิม) ทั้งที่เป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการฯ มีความแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ครั้งนี้ ผลสรุปมีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ทั้งที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมเหมือนกันอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานที่คณะกรรมการฯ ได้เน้นดำเนินงานเน้นความสำคัญของงานการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เป็นอันดับแรกซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล มาเวียงและคณะ (2521 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ อยู่ในระดับกลาง และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการฯ มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาการเรียนการสอนของครูอาจารย์ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บุตรหลานหรือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถ นำความรู้ที่ได้รับไปแก้ปัญหาเป็น

นอกจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้มีการดำเนินการที่เน้น ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ คาคสนิท (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทที่คาดหวังกับการปฏิบัติจริงของคณะกรรมการโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ที่คณะกรรมการโรงเรียนมีความคาดหวังในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามาเป็นอันดับแรก และสอดคล้องกับงานวิจัยของบรูส (Bruce. 1974) ที่ได้ศึกษาทำการวิจัยบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ความคาดหวังของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ทั้งนี้ ทางโรงเรียนมีความต้องการให้ผู้ปกครองนักเรียน ได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรืองานวางแผนของโรงเรียน หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น อยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆของเด็กด้วย ส่วนการปฏิบัติงานตามบทบาทรองลงไป คือ ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ด้านการให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร ด้านการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ตามลำดับ

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่างจากคณะกรรมการที่ไม่เป็นข้าราชการครูใน 2 อันดับแรก ดังนี้ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา และด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นข้าราชการครู จะมองเห็นความสำคัญของนโยบายและแผนงานที่ได้รับจากส่วนกลางทั้งในระดับกระทรวง กรม จังหวัด เพื่อนำมาเป็นหลักปฏิบัติตามระบบราชการ ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ หากสถานศึกษาไม่จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีแล้ว อาจจะทำให้การบริหารจัดการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากบริหารจัดการแบบไม่มีทิศทาง สอดคล้องกับงานวิจัยเช่นเดียวกับผลการวิจัยของสมศักดิ์ มัจฉาวิทยากุล (2542 : บทคัดย่อ) ที่สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการปฏิบัติงานในการกำหนดนโยบายในแผนพัฒนาโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การสนับสนุนจากชุมชน การประสานงานและการส่งเสริมในคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด และผลงานวิจัยของ ฮารอลด์ (อ้างใน ; บุญมี เชาระกำ 2542 : 34) ที่สรุปผลการวิจัยไว้ว่า คณะกรรมการศึกษามีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดนโยบายและการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น และโรงเรียนกับตัวแทนชุมชนจะต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย จะต้องทำความเข้าใจในโครงการตามบทบาทหน้าที่และนโยบายที่ตกลงกันไว้ ซึ่งเป็นข้อสรุปงานวิจัยของ บีเคอร์รา (Becerra, 1974) เรื่องบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับตัวแทนของชุมชน

สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่เป็นข้าราชการครู มีการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการฯ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ได้เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

และท้องถิ่น ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พหุภคสิทธิ์เด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน และแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร ตามลำดับ ซึ่งมีความต่างจากกรรมการที่เป็นข้าราชการครู เนื่องจากชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชาวบ้าน ผู้นำชุมชน มีความคิดเห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครู และมองเห็นความสำคัญของการศึกษา ลูกหลานตนเองได้มีความรู้ความเข้าใจ เป็นคนดีของสังคม จำเป็นต้องให้ได้รับการศึกษา มีการระดมทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคล งบประมาณ เข้ามาช่วยเหลือกับทางสถานศึกษา จึงจะส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิต (อ่างโน ; อานาจ ปราสาททอง. 2537 : 38) ที่รายงานผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของตัวแทนประชาชนในการวางแผนและพัฒนาการศึกษาในรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารและประชาชน มีความต้องการในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ให้ประสบความสำเร็จ ไม่เห็นด้วยที่โรงเรียนดำเนินการโดยไม่ให้คณะกรรมการศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ และ โรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าจะต้องให้คณะกรรมการศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และสอดคล้องงานวิจัยของ มิลเลอร์ (Miller. 1996 : 475) ที่รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเดอริเยน พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีความต้องการทำหน้าที่เต็มความสามารถและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

ส่วนความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย (ทั้งสองกลุ่ม) โดยรวมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา อาจสืบเนื่องจากกรรมการทั้งสองกลุ่มมองเห็นความสำคัญน้อยกว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทในด้านอื่นๆ เพราะการกำกับและติดตามการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนหรือกิจกรรมที่คณะกรรมการไม่ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ไม่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะๆ ไม่ติด

ตามผลการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านไปแล้ว ส่วนมากผู้รับพิชชอบจะมาสรุปลผลการดำเนินการครั้งสุดท้ายครั้งเดียวเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแล้ว จึงทำให้คณะกรรมการจัดไว้ในอันดับสุดท้ายของการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน

สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นข้าราชการครู มีความคิดเห็นเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดใน 12 ด้าน ได้แก่ ความคิดเห็นให้ด้านพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพเป็นอันดับสุดท้าย อาจสืบเนื่องจากที่ตนเองเป็นข้าราชการครูได้ทำงานเพื่อพิทักษ์สิทธิของเด็กนักเรียนทุกคนในโรงเรียนตามบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นงานประจำอยู่แล้ว เช่น การรับเด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ การจัดกิจกรรมสนับสนุนเด็กนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ การเฝ้าระวังนักเรียนที่มีฐานะยากจน ให้ได้รับบริการฟรีในด้านการเรียน ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการให้ยืมเครื่องเขียนแบบเรียน การรับแจกอุปกรณ์การเรียน การรับทุนการศึกษาอื่นๆ จึงทำให้คณะกรรมการที่เป็นข้าราชการให้ความสำคัญในด้านนี้ต่ำกว่าทุกด้าน

ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาที่ไม่เป็นข้าราชการครู ได้พิจารณาด้านการปฏิบัติการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอันดับสุดท้ายใน 12 ด้าน นั้น อาจสืบเนื่องจากงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวมีจำนวนมากมาย และเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญ ไม่เร่งด่วน คณะกรรมการฯ จึงให้ความเห็นว่าสามารถปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาใดก็ได้ภายหลังงานหลักอื่นเสร็จภารกิจแล้ว ซึ่งในบางครั้งกรรมการที่ไม่เป็นข้าราชการครูไม่ได้สัมผัสกับการทำงานในระบบราชการ จึงไม่ทราบข้อเท็จจริงในการทำงาน ซึ่งบางโอกาสผู้บังคับบัญชาสั่งทำงานเร่งด่วน จำเป็นต้องวางงานอื่นๆไว้ก่อน แล้วมาปฏิบัติงานเร่งด่วนแทน และคณะกรรมการฯดังกล่าวอาจจะมึมมองที่ต่างกันออกไป จึงได้ให้ความคิดเห็นด้านนี้จัดอยู่ในอันดับสุดท้าย

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ระหว่างคณะกรรมการที่เป็นข้าราชการครูและไม่ใช่ข้าราชการครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคณะกรรมการที่เป็นข้าราชการครูได้ปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ประจำ มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือแนวปฏิบัติเป็นอย่างดี จึงทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดมากกว่าคณะกรรมการที่ไม่เป็นข้าราชการครู ซึ่งไม่มีความเข้าใจในเรื่องแนวปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้งสองกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเองได้แตกต่างกัน กล่าวคือ คณะกรรมการที่

เป็นข้าราชการครูจะมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบแบบแผน การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

นอกจากนั้น คณะกรรมการที่เป็นข้าราชการครูได้ปฏิบัติงานตามบทบาท ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ของสถานศึกษาเนื่องจากเป็นหน้าที่หลักที่ต้องรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการศึกษาที่มีต่อนักเรียน ชุมชน ตลอดจนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน คณะกรรมการที่เป็นข้าราชการครูจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่ม เชิญชวน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาด้านการศึกษา ก่อน ส่วนที่ไม่เป็นข้าราชการครูมักจะเป็นฝ่ายเห็นชอบตามที่กลุ่มแรกดำเนินการ รวมทั้งการเห็นชอบในการดำเนินกิจกรรมแต่งตั้งอนุกรรมการ ที่ปรึกษา การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนการปฏิบัติงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ก็จะมอบหมายให้กรรมการที่เป็นข้าราชการครูดำเนินการตัดสินใจเอง เพราะเชื่อว่าครูย่อมมีความรู้ความเข้าใจในงานต่างๆ ชัดเจน ถูกต้องกว่ากรรมการที่ไม่เป็นข้าราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ Rajabhat Mahasarakham University

ในการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย ได้ขอเสนอแนะที่เป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้และเพื่อการศึกษา กันคว่าครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ จากการวิจัยพบว่า

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเน้นการปฏิบัติในด้าน การกำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการควบคุมกำกับให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา หรือพัฒนาผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เพื่อการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ควรให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ทั้งนี้ การรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนควรเสนอต่อสาธารณชนได้เสีย ไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการเพื่อนำไป

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ทุกสิ้นปีการศึกษา และสถานศึกษาจะต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้ปกครองและสาธารณชนทราบทุกปี

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเน้นความสำคัญของบทบาทความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับชุมชนให้เด่นชัด รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อมิให้การปฏิบัติงานด้านนี้ลดความสำคัญลงตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ

1.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่เป็นข้าราชการครู ได้ศึกษา เพิ่มพูนความรู้ ให้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของตนเองสูงขึ้น เพื่อจะได้นำสิ่งที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงปริมาณเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดต่างกัน เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนแต่ละขนาดมีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

2.2 ควรศึกษาในเชิงคุณภาพในเรื่องการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน เพื่อให้ทราบในเชิงลึกของแนวปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ ว่าสามารถปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด